

POSTANOWIENIE

19 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 19 listopada 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.K.
przeciwko P. spółce jawnej w L.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P. spółki jawnej w L.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z 6 czerwca 2024 r., I AGa 204/23,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. obciąża pozwaną kosztami postępowania kasacyjnego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 27 września 2023 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zasądził od pozwanego P. spółki jawnej z siedzibą w L. na rzecz powoda M.K. kwotę 58.312,48 zł z bliżej określonymi ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz rozstrzygnął w sprawie wynagrodzenia z tytułu świadczonej na rzecz powoda z urzędu pomocy prawnej i kosztów procesu.

2. Na skutek apelacji pozwanego Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z 6 czerwca 2024 r. oddalił apelację oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

3. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł pozwany. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Podał, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne: „kwestia ustalenia charakteru roszczenia powoda, kwestia wymagalności roszczenia powoda, kwestia terminu przedawnienia roszczenia powoda z tytułu wypłaty wartości udziału kapitałowego w związku z wystąpieniem wspólnika ze spółki jawnej”. Skarżący podniósł także, że w sprawie zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądowym w powyższym zakresie, nie skonkretyzował jednak, jakich przepisów ma ona dotyczyć. Stwierdził ponadto, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) wobec rażącego uchybienia przez sąd odwoławczy przepisom prawa materialnego i procesowego przez uznanie, że roszczenie powoda z tytułu wypłaty wartości udziału kapitałowego w związku z wystąpieniem ze spółki jawnej nie uległo przedawnieniu.

4. Powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej, a także o zasądzenie od strony pozwanej zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa

oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

6. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna strony pozwanej mimo obszerności wywodów nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 lub 4 k.p.c. uzasadniająca przyjęcie sprawy do rozpoznania.

7. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę, że skarżący nie sformułował i nie uzasadnił należycie zagadnienia prawnego mającego uzasadniać przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Ograniczył się w tym zakresie do wskazania, że zagadnieniami prawnymi są kwestie ustalenia charakteru roszczenia powoda, wymagalności roszczenia powoda i terminu przedawnienia roszczenia powoda z tytułu wypłaty wartości udziału kapitałowego w związku z wystąpieniem wspólnika ze spółki jawnej; nie wskazał zaś prawidłowo, na czym mają polegać istotne zagadnienia prawne. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest natomiast zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno być sformułowane w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08; z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego

(art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. postanowienia SN z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13 oraz z 14 września 2012 r., I UK 218/12). Uzasadnienie skargi kasacyjnej w tym zakresie nie spełnia powyższych wymogów.

8. Niezależnie od powyższego, kwestie podniesione przez skarżącego, koncentrujące się wokół terminu przedawnienia roszczeń powoda, nie spełniają kryteriów istotnego zagadnienia prawnego, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się powszechnie, że w przypadku istotnego zagadnienia prawnego chodzi jedynie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym (zob. postanowienia SN z 26 października 2021 r., I CSK 266/21 oraz z 30 czerwca 2021 r., III CSK 53/21). W ocenie Sądu Najwyższego kwestia terminu przedawnienia roszczenia współnika o wypłatę wartości udziału kapitałowego w związku z jego wystąpieniem ze spółki (tzn. problem, czy należy przyjmować termin przedawnienia roszczeń z tytułu działalności gospodarczej) nie stanowi problemu doniosłego w powyższym sensie. Ponadto jej ewentualne przesądzenie nie miałoby wpływu na rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie ze względu na to, że niezależnie od terminu przedawnienia sąd odwoławczy uznał, że zgłoszenie zarzutu przedawnienia stanowiło nadużycie przez pozwaną prawa podmiotowego (art. 5 k.c.). Przyjmuje się natomiast, iż w zakresie stosowania klauzul generalnych, do których należy klauzula zawarta w art. 5 k.c., sądom orzekającym przysługuje prawo sędziowskie o charakterze uznaniowym, stąd zakwestionowanie jej może nastąpić tylko w szczególnie uzasadnionych wypadkach (zob. postanowienie SN z 28 listopada 2016 r., II CSK 239/16). Ponadto ocena w tej kwestii pozostaje w ścisłym związku z ustaleniami faktycznymi, których kontrola nie mieści się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego (art. 398³ § 3 k.p.c.).

9. Także druga wskazana przez skarżącego przyczyna kasacyjna (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) nie została prawidłowo sformułowana. Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego powołanie się przez skarżącego na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, podania, na czym

polegają wątpliwości związane z rozumieniem przepisu oraz przedstawienia argumentacji przemawiającej za tym, że mają one rzeczywisty i poważny charakter, nie należą zaś do zwykłych wątpliwości związanych z procesem stosowania prawa (zob. postanowienie SN z 21 listopada 2023 r., I CSK 4931/22). Skarżący nie spełnił powyższych wymogów, wobec czego wskazana przyczyna kasacyjna, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., nie mogła zostać w niniejszej sprawie rozpoznana.

10. Nie znajduje uzasadnienia także twierdzenie o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. W zakresie tej przyczyny kasacyjnej skarżący również podnosi kwestię terminu przedawnienia roszczenia powoda. Wbrew twierdzeniom skarżącego, o oczywistej zasadności skargi w niniejszej sprawie nie świadczy przyjęcie przez sąd odwoławczy, że roszczenie powoda nie uległo przedawnieniu. Roszczenie to dotyczy spłaty przez pozwaną spółkę jawną wartości udziału kapitałowego w związku z wystąpieniem przez powoda ze spółki (art. 65 k.s.h.). Jak się powszechnie przyjmuje, oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy dla przeciętnego prawnika, a zatem przy zastosowaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby pogłębionej analizy, przeprowadzania dłuższych badań lub dociekań, podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie, bowiem orzeczenie sądu *ad quem* jest oczywiście nieprawidłowe (postanowienia SN: z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15; z 14 lutego 2020 r., V CSK 483/19). Tymczasem przytoczone stanowisko sądu odwoławczego nie stanowi rażącego naruszenie przepisów, co więcej – w ocenie Sądu Najwyższego jest ono prawidłowe. Uczestnictwo w spółce nie może być bowiem postrzegane jako prowadzenie działalności gospodarczej. Na ocenę charakteru roszczenia w tym względzie nie ma przy tym wpływu, wbrew twierdzeniom skarżącego, okoliczność, iż sprawy ze stosunku spółki są sprawami gospodarczymi. Kwalifikacja procesowa sprawy nie może bowiem wywoływać konsekwencji w zakresie prawa materialnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że zróżnicowanie terminów przedawnienia nie zależy od charakteru procesowego rozstrzyganej sprawy – nie ma zatem znaczenia, czy sprawa jest sprawą cywilną czy gospodarczą (zob. wyroki SN: z 20 kwietnia 2011 r., I CSK 391/10, z 16 lipca 2003 r., V CK 24/02, i z 6 listopada 1998 r., III CKN 6/98).

11. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

12. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

13. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

(G.N.-J.)

[SOP]